

Varotoimiluokat (päivitetty 29.1.2020)

Tavanomaiset varotoimet ovat käytössä aina, muut valitaan mikrobin tartuntareitin mukaan. Mikrobi saattaa levitä useita eri tartuntareittejä, jolloin käytetään samanaikaisesti useita varotoimiluokkia. Tällöin on kiinnitettävä erityistä huomiota suojainten riisumisjärjestykseen, ettei synny tilannetta, jolloin omilla käsillä kontaminoidaan silmien, nenän tai suun limakalvoja tai levitetään mikrobia ympäristöön: 1) riisu suojatakki/haalari ja suojakäsineet 2) desinfioi kädet 3) riisu silmäsuojain/visiiri ja hiussuojain 4) desinfioi kädet 5) riisu hengityksensuojain 6) desinfioi kädet.

	Tavanomaiset varotoimet	Kosketusvarotoimet	Pisaravarotoimet	Ilmaeristys
Potilaan ja vierailijoiden ohjaus	<p>Käsien desinfektio</p> <ul style="list-style-type: none"> osastolle ja potilashuoneeseen tullessa ja poistuessa ennen ruokailua WC-käyntien jälkeen yskimisen ja nenän niistämisen jälkeen <p>Yskimishygienia</p> <p>hengitystieinfektioissa</p> <ul style="list-style-type: none"> yskiessä ja aivastaessa suu ja nenä peitetään ensisijaisesti kertakäyttönenäliinalla. Nenäliina laitetaan välittömästi roskeen. 	<ul style="list-style-type: none"> kuten tavanomaisissa varotoimissa potilasta ohjataan pysymään huoneessaan, mutta moniresistentin bakteerin kantaja voi liikkua vapaasti, jos ei ole ympäristöään eritteillä sotkeva tai ripuloiva ruokailu potilashuoneessa, mutta moniresistentin bakteerin kantaja voi ruokailla päiväsalissa vierailijoita ohjataan ottamaan yhteyttä hoitohenkilökuntaan ennen huoneeseen menoa 	<ul style="list-style-type: none"> kuten tavanomaisissa varotoimissa yskimishygienian korostaminen 	<ul style="list-style-type: none"> kuten tavanomaisissa varotoimissa potilas saa poistua huoneesta vain tutkimuksia ja hoitoja varten vierailijoille ohjataan hengityssuojaimen oikea pukeminen ja riisuminen
Huoneen valinta	<ul style="list-style-type: none"> 1-hengen huone, jos potilaan ympäristö kontaminoituu eritteillä (myös uloste ja virtsa, ihohilse) tai potilas ei kykene noudattamaan hygieniaohjeita 	<ul style="list-style-type: none"> 1-hengen huone, jossa oma WC ja pesutila tai yhteisten pesutilojen käyttö viimeisenä 	<ul style="list-style-type: none"> 1-hengen huone, jossa oma WC ja pesutila. Jos ei mahdollista, potilaat pidettävä riittävän etäällä toisistaan (vähintään 1 m) 	<ul style="list-style-type: none"> alipaineistettu ilmaeristys huone, jossa oma WC ja pesutila sekä sulku tila
Huoneen varustelu	<ul style="list-style-type: none"> vain hoidossa tarvittavat välineet ja tarvikkeet eritetahradesinfektioaine ja välineiden desinfektioon tarvittavat pyyhkeet ja desinfektioaine (pitkäaikaishoidossa toimintayksikkökohtaiset) keräilyastia pistäville ja viiltäville 	<ul style="list-style-type: none"> huone-/potilaskohtaiset hoito-, tutkimus- ja apuvälineet sekä hygienia tuotteet tarvittavat suojaimet huonekohtaiset siivousvälineet, pyykki- ja jäteastiat suositaan kertakäyttöisiä 	<ul style="list-style-type: none"> huone-/potilaskohtaiset hoito-, tutkimus- ja apuvälineet sekä hygienia tuotteet tarvittavat suojaimet huonekohtaiset siivousvälineet, pyykki- ja jäteastiat suositaan kertakäyttöisiä 	<ul style="list-style-type: none"> huone-/potilaskohtaiset hoito-, tutkimus- ja apuvälineet sekä hygienia tuotteet tarvittavat suojaimet huonekohtaiset siivousvälineet, pyykki- ja jäteastiat suositaan kertakäyttöisiä

	<p>jätteille (pitkäaikaishoidossa toimintayksikkökohtaiset)</p> <ul style="list-style-type: none"> • patjan ja tyynyn hygieniasuoja tai kertakäyttöinen suojat • potilaskohtaiset voiteet, talkki ja hammastahna ym. 			
Käsihygienia	<ul style="list-style-type: none"> • ei rannekelloa, sormuksia eikä käsikoruja • lyhyet kynnet, ei rakenne- tai geelikynsiä • käsien ihon kunnosta huolehtiminen • käsien ihorikot hoidetaan kuntoon, tarvittaessa yhteys työterveyshuoltoon <p>Käsien desinfektio</p> <ul style="list-style-type: none"> • ennen ja jälkeen potilaskosketusta tai aseptista toimenpidettä • ennen suojakäsineiden tai muiden suojainten pukemista ja riisumisen jälkeen • potilaan lähiympäristön koskettamisen jälkeen <p>Käsien pesu vedellä ja saippualla</p> <ul style="list-style-type: none"> • kun kädet ovat näkyvästi likaiset tai tuntuvat likaisilta • Norovirus- tai <i>Clostridium difficile</i> -ripulipotilaiden hoidossa, heidän hoitoympäristönsä tai • infektioeritteiden kosketteluun jälkeen (huom. jo epäiltäessä ennen diagnoosin varmistumista) 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa • käsien desinfektio huoneeseen mennessä ja sieltä poistuttaessa 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa • käsien desinfektio huoneeseen mennessä ja sieltä poistuttaessa 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa • käsien desinfektio huoneeseen mennessä ja sieltä poistuttaessa
Työvaatetus	<ul style="list-style-type: none"> • työasussa lyhyet hihat tai hihat käärittyinä kyynärpäihin asti 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa

Suojakäsineet	<ul style="list-style-type: none"> • kun käsitellään verta, eritteitä, haavoja, ihorikkoja, limakalvoja tai kontaminoituneita alueita tai välineitä 	<ul style="list-style-type: none"> • kun ollaan kosketuksessa potilaaseen ja hänen lähiympäristöönsä • suojakäsineet puetaan potilashuoneessa 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa
Suojatakki, hihallinen suojaesiliina tai haalari ¹	<ul style="list-style-type: none"> • kun vaara veri- tai eriteroiskeista 	<ul style="list-style-type: none"> • kun ollaan kosketuksessa potilaaseen ja hänen lähiympäristöönsä • suojatakki puetaan potilashuoneen ulkopuolella tai välitilassa • suojaimet riisutaan potilashuoneessa 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa
Kirurginen suun- nenäsuojus	<ul style="list-style-type: none"> • kun vaara veri- tai eriteroiskeista 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa 	<ul style="list-style-type: none"> • lähihoidossa (etäisyys alle 1 metriä) 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa
Hengityksensuojain ²				<ul style="list-style-type: none"> • FFP3- tai FFP2-luokan hengityksensuojain • hengityksensuojain puetaan ja riisutaan aina sulku-tilassa
Suojalasit tai visiirimaski	<ul style="list-style-type: none"> • kun vaara veri- tai eriteroiskeista esimerkiksi suunhoitoyksikössä 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa 	<ul style="list-style-type: none"> • lähihoidossa (etäisyys alle 1 metriä) 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa
Pisto- ja viiltotapaturmien ehkäisy	<ul style="list-style-type: none"> • pistävät ja viiltävät esineet suoraan hylsytämättä särmäisjäteastiaan (EN ISO 23907:2012) • turvavälineiden käyttö 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa
Eritetahrat	<ul style="list-style-type: none"> • näkyvien veri- ja eritetahrojen välitön poisto desinfektioaineella (EN 13697) • kloori 500-1000 ppm, kun erite on imeytetty tai suoraan tahralle kloori 5000 ppm tai peroksygeenipohjainen desinfiointiaine 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa

Hoito- ja tutkimusvälineet	<ul style="list-style-type: none"> • puhdistus, desinfektio tai sterilointi käyttötavan mukaan 	<ul style="list-style-type: none"> • ensisijaisesti kertakäyttöiset • monikäyttöiset välineet puhdistetaan ja desinfioidaan • näytteenottovälineet potilaskohtaiset 	<ul style="list-style-type: none"> • ensisijaisesti kertakäyttöiset • monikäyttöiset välineet puhdistetaan ja desinfioidaan • näytteenottovälineet potilaskohtaiset 	<ul style="list-style-type: none"> • ensisijaisesti kertakäyttöiset • monikäyttöiset välineet puhdistetaan ja desinfioidaan • näytteenottovälineet potilaskohtaiset
Siivous	<ul style="list-style-type: none"> • heikosti emäksinen yleispuhdistusaine ja potilaspaikkakohtaiset mikrokuitusiivouspyyhkeet • ne potilaan hoitoympäristössä olevat välineet esimerkiksi infuusioautomaatit, joita laitoshuolto ei puhdistaa, pyyhitään kertakäyttöisillä desinfiovilla liinoilla • suunhoitoyksikössä kosketuspinnat puhdistetaan päivittäin kertakäyttöisillä siivouspyyhkeillä, yleispuhdistusaineella tai desinfiovilla pyyhkeillä 	<ul style="list-style-type: none"> • huonekohtaiset siivousvälineet • sama suojavaatetus kuin osaston henkilökunnalla • päivittäinen siivous yleispuhdistusaineella, mutta oksennus-ripulitautipotilaiden/epidemioiden ja loppusiivouksen yhteydessä kosketuspinnat, WC- ja pesutilat 1000 ppm kloorilla (sairaalakohtaisen käytännön mukaisesti voidaan käyttää muita desinfektioaineita) 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa • huonekohtaiset siivousvälineet • sama suojavaatetus kuin osaston henkilökunnalla 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa • huonekohtaiset siivousvälineet • sama suojavaatetus kuin osaston henkilökunnalla
Likapyykki	<ul style="list-style-type: none"> • likapyykki pakataan ja suljetaan potilashuoneessa pyykkipussiin pölyttelyä välttäen 	<ul style="list-style-type: none"> • ei erikseen merkitä • patjan suoja pyyhitään 1000 ppm kloorilla tai lähetetään pesulaan 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa
Eritteet	<ul style="list-style-type: none"> • eritteet kaadetaan viemäriin tai desinfiokuvaan huuhtelukoneeseen roiskeita välttäen 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa
Jätteet	<ul style="list-style-type: none"> • jätteet lajitellaan ja pakataan potilashuoneessa 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa

Viihdytysvälineet, lelut, kirjat		<ul style="list-style-type: none"> • potilaskohtaisessa käytössä hoitajakson ajan • oltava desinfioitavissa • ensisijaisesti tuodaan lapselle omia leluja ja pelejä kotoa osaston kirjoja voi viedä potilashuoneeseen paitsi oksennus- ja ripulitaudissa 	<ul style="list-style-type: none"> • potilaskohtaisessa käytössä hoitajakson ajan • oltava desinfioitavissa • ensisijaisesti tuodaan lapselle omia leluja ja pelejä kotoa osaston kirjoja voi viedä potilashuoneeseen paitsi oksennus- ja ripulitaudissa 	<ul style="list-style-type: none"> • potilaskohtaisessa käytössä hoitajakson ajan • oltava desinfioitavissa • ensisijaisesti tuodaan lapselle omia leluja ja pelejä kotoa osaston kirjoja voi viedä potilashuoneeseen paitsi oksennus- ja ripulitaudissa
Potilaan kuljettaminen	<ul style="list-style-type: none"> • potilaan kuljettamisessa tulee käyttää käsihuuhdetta ennen kuljetusta ja sen jälkeen 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa • tarvittaessa potilaalle kirurginen suu-nenäsuojus estämään pisaroiden leviäminen ympäristöön 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa • potilaalla kirurginen suu-nenäsuojus • kuljettajalla FFP2- tai FFP3-luokan hengityssuojain • kuljetus suoraan tutkimus-/hoitotilaan ja takaisin potilashuoneeseen
Kuntoutus/terapia	<ul style="list-style-type: none"> • tavanomaiset varotoimet käsihygienian, työvaatetuksen ja suojainten suhteen 	<ul style="list-style-type: none"> • potilashuoneen ulkopuolella: potilaalle käsien desinfektio ja puhdas vaatekerta, työntekijälle käsien desinfektio 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten tavanomaisissa varotoimissa • tarvittaessa potilaalle kirurginen suu-nenäsuojus estämään pisaroiden leviäminen ympäristöön 	<ul style="list-style-type: none"> • ensisijaisesti eristys huoneessa • sama suojavaatetus kuin osaston henkilökunnalla

¹ Suojaesiliina, -takki tai -haalari valitaan potilaan kantaman mikrobin mukaan. Pitkähihaista takkia suositellaan SARS:in ja MERS:in hoidon yhteydessä ja suojahaalaria kun hoidetaan verenvuotokuume potilasta.

² Käytetään myös hoidettaessa pisaranteitse tarttuvaa tautia sairastavaa potilasta, jos tehdään aerosolia muodostavia toimenpiteitä. Tällaisia ovat mm. hengitysteiden liman imeminen, intubointi, bronkoskopia, nebulisaattorihoito ja resuskitaatio.